

MIHAIL DIACONESCU – PERSONALITATE DISTINCTĂ A SCRISULUI ROMÂNESC

Viorel GAFTEA¹

gaftea@gmail.com

ABSTRACT: Many things have been written about Mihail Diaconescu. In a certain sense, what Father Dumitru Stăniloae said in 1989, that he is „the most representative writer of Romanian spirituality, the beginner of our future writing”, it remains defining.

Professor Doctor Mihail Diaconescu, noted as an important novelist, contributing to the formation of several generations of students and scholars, but also as an important scientist.

Following university studies in Romania and Germany, Doctor in Philosophy, is the author of many historical, theological and scientific papers, published in the country and abroad. His merits have been recognized by the most important institutions and personalities in the country and abroad, being a member of national professional organizations. The scientific knowledge of the written opera has gradually developed through small and giant steps. Thus, over time, he conducted numerous researches in libraries, identified numerous discoveries that contributed to the cultural heritage and the depth of evocations from the depths of society, from a historical, philosophical, religious point of view.

Most of the wrote novels are after observations, included in research reports or small communications, each discovery has its own importance within the intimate mechanism of philosophic and hystoric knowledge. The importance of his opera is weighed by its impact on the historic state of society or the benefit it brings to a large number of readers.

He had the joy, shortly before leaving us in Mars, 25, 2020, to see his 1986 novel, *Distance and Time*, printed in Italian under the name *Lo spazio e il tempo*, was published by Rediviva Publishing House in Milan. Today's his opera would probably have had another appearance without the considerable contribution of his work.

KEYWORDS: novelist, researcher, university, hystoric, theology, education

¹ Dr. inginer, secretar științific al Secției Știința și Tehnologia Informației a Academiei Române; membru titular al CRIFST al Academiei Române.

Să spună în 1989 părintele Dumitru Stăniloae despre cineva că este „cel mai reprezentativ scriitor al spiritualității românești, începător al scrisului nostru viitor”, ne duce cu gândul la o personalitate cu o operă literară, istorică și filosofică de o anvergură istorică. De-a lungul timpului, a efectuat numeroase cercetări în biblioteci, a identificat numeroase descoperiri care au contribuit la zestrea culturală și la profunzimea evocărilor din adâncimea societății, din punct de vedere istoric, filosofic, religios.

Foto nr. 1: Prof. univ. dr. Mihail Diaconescu
(8 nov. 1937 – 25 mart. 2020)

Profesorul Mihail Diaconescu, căci despre dumnealui este vorba, s-a născut la 8 noiembrie 1937, în comuna Priboeni din județul Muscel, actual Argeș și l-am cunoscut fiind rudă cu soția mea în vizitele care aveau darul de a strânge „neamul” la la anumite ocazii.

Așa l-am descoperit, așa l-am cunoscut, la discuții din anii ‘80; era un om jovial, plăcut, cuceritor prin discurs și cunoștințe, cu o atitudine optimistă și mereu pozitivă, cu nostalgii frecvente pentru locurile natale argeșene, un mare iubitor de România și de istoria românilor.

La fiecare întâlnire îmi dăruia câte o carte din cele scrise și așa l-am descoperit pe Mihai Diaconescu în profunzimea sa, cea de scriitor și romancier istoric.

Odată începută aventura; aventura de a cunoaște un erudit istoric și un scriitor al istoriei neamului românesc, al oamenilor mari pe care i-a dat acest neam, dar și a evenimentelor ce au marcat viața și istoria românilor; am descoperit lumina lui lăuntrică, a cărei sursă provine în urma unor lungi și neobosite căutări prin bibliotecile europene, povești ale românilor, ale ortodoxiei pe aceste meleaguri, istorii pe nedrept de puțin cunoscute.

Dar personalitatea sa spectaculos de polivalentă s-a manifestat în bogata și diversă activitate, Mihail Diaconescu fiind deopotrivă romancier, teolog, critic și istoric literar, critic de artă, profesor universitar, publicist, membru al Uniunii ziariștilor profesioniști din România.

Titlul de doctor în filologie a fost luat la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași cu teza „*Gib I. Mihăescu, Presentare monografică*”, iar lucrarea publicată în volum în 1973, în colecția Universitas a Editurii Minerva.

A realizat nenumărate traduceri din greacă, latină și a realizat o operă vastă în domeniul filosofiei, a calendarologiei și al scrierilor juridice, fiind considerat fondatorul dreptului canonic.

Acest lucru a fost posibil cu o putere de muncă colosală, cu o capacitate deosebită de sintetizare, selectare a datelor de interes și a evenimentelor istorice, cu o cultură vastă și solidă.

Este autorul unei monumentale opere literare și este autorul a peste zece romane: „*Visele au contururi precise*” (1963), „*Culorile sângelui*” (1973), „*Adevărul retorului Lucaci*” (1977), „*Umbrele nopții*” (1983), „*Marele cântec*” (1982), „*Călătoria spre zei*” (1982), „*Speranța*” (1984), „*Depărtarea și timpul*” (1986), „*Sacrificiul*” (1988), „*Nopți și neliniști, Pseudojurnalul metafizic*” (2008).

Proza sa este plină de pitoresc și dramatism, izvorâtă mereu din spiritualitatea și cultura românilor.

Romanul său „*Departarea și timpul*” (1986) a fost republicat, de curând, cu puțin înainte de moartea sa, de o editura din Milano, în limba italiană. „*Lo spazio e il tempo*” și este definit ca „*un alt roman istoric și reflexiv al lui Mihail Diaconescu care trece fruntariile*”, a cărui acțiune se petrece prin secolele V și VI în Dacia Pontică și în Imperiul Bizantin. Este descris conflictul dintre viitorul doctrinar al teologiei mistice a creștinismului ortodox, Dionisyus – în fapt Dionisie Areopagitul și Felix și Eudoxius. Acești trei tineri au fost școliți în ale monahismului la mănăstirea Bretanion din Tomis, în fapt este descrisă relația cu Herakleones, guvernatorul tiran al Daciei Pontice și rudă a împăratului bizantin Flavius Anastasius.

Semnificațiile acestei traduceri sunt redată în revista „Curtea de la Argeș”, nr. 5 mai 2020 în articolul doamnei Corina Ligia vlad, pagina 25. http://www.curteadelaarges.ro/arhiva/XI_5_114/XI_5_114.pdf .

De altfel, o mare parte din opera sa a fost tradusă în limbile germană, franceză, engleză, rusă, italiană.

La început de an 2020 ne făceam plan de călătorie, încercând să-l conving de participarea la lansarea de la Roma înaintea călătoriri planificate în nordul țării la mănăstiri.

Pentru tratatul său „*Prelegeri de estetica ortodoxiei*” publicat de editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei din Iași, Mihail Diaconescu a fost distins cu premiul Academiei Române „Mircea Florian”, secțiunea filosofie. În anul 1996, Universitatea din Oradea i-a acordat titlul de Doctor Honoris Causa pentru întreaga opera literară și științifică.

În anul 2007 a primit titlul de cetățean de onoare al comunei Vulturești și titlul de cetățean de onoare al județului Argeș, pentru întreaga activitate depusă.

A fost membru titular al Uniunii Scriitorilor din România și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

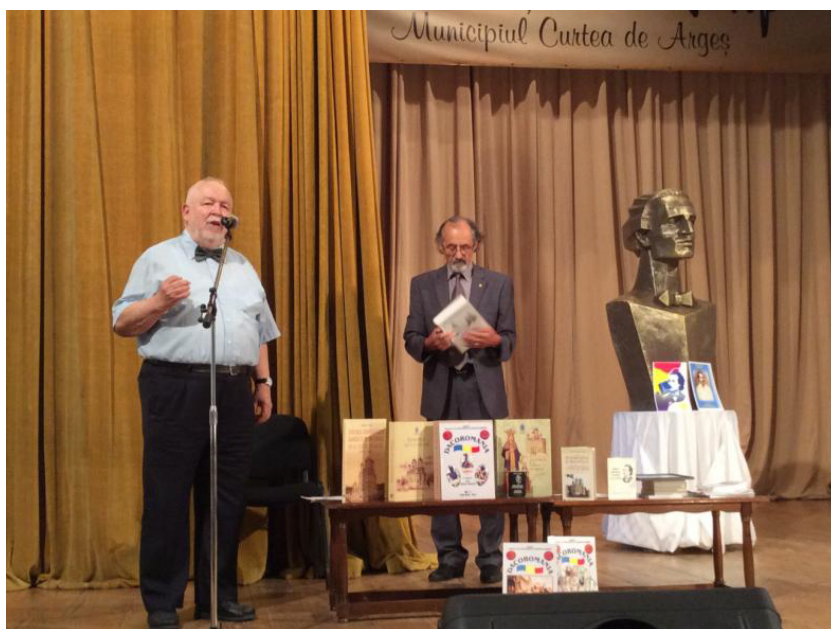

Foto nr. 2 – Prof. univ. dr. Mihail Diaconescu (stânga) și acad. Gheorghe Păun (dreapta). Instantaneu surprins de autor la Zilele Revistei „Curtea de la Argeș”

Recunosc că, întotdeauna m-a fascinat latura ortodoxist mistică și tradiționalistă a operei sale; m-a atras susținerea de către domnia sa a „misiunii românilor”, a „caracterului tragic, eroic și sublim al românilor”.

În acest sens, lucrări excepționale de documentate sunt: „Prelegeri de estetica ortodoxiei” și „Biserici și mănăstiri ortodoxe”.

Întâlnirile pe care le aveam cu ocazia diverselor evenimente cum ar fi Seratele Mihai Eminescu la Uniunea ziaristilor profesioniști, la Zilele Revistei și orașului Curtea de la Argeș, organizate de academicianul Gh. Păun sau la alte reuniuni, erau pline de destăinuiri și povestiri ale activității sale.

Fotografia evocă într-o ipostază unică două mari personalități ale scrisului, poetul Mihail Eminescu și scriitorul Mihail Diaconescu la vernisajul statuii marelui poet la Curtea de Argeș. Cei doi sunt personalități reprezentative ale culturii și scrisului românesc.

Atât Mihail Eminescu cât și Mihail Diaconescu au îmbrățișat și teme filosofice și istorice, ambii au avut viziuni de perspectivă asupra nației și culturii. Columna neamului trebuie să-i evoce la temelie ei prin opera lor.

Dar trebuie amintit în această trecere scurtă în revista, postumă, romanul capodoperă, o epopee națională a românilor. Romanul său „Sacrificiul”, este singura operă despre războiul reîntregirii neamului de la 1918.

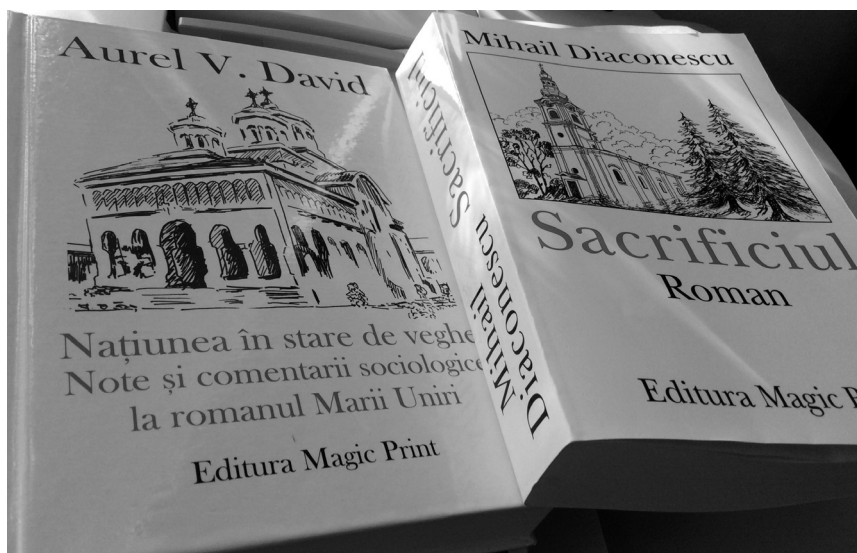

Foto nr. 3 – Romanul Sacrificiul al lui Mihail Diaconescu și volumul de analiză dedicat de Aurel V. David

Este de menționat că Aurel V. David, dedică nu doar pagini de analiză scrisului lui Mihail Diaconescu, ci și un volum monografic, precizând că: „Prozatorul Mihail Diaconescu deapănă fiorul luptei pentru unitatea noastră națională cu o măiestrie greu de egalat, pornind din Țara Beiușului, din satele și orașele de pe Valea Crișului Negru, ajungând în acele locuri în care s-au produs faptele mărețe, demne de luat în seamă de către generațiile viitoare”.

A scrie un volum de 500 pagini despre un roman de alte 500 pagini ne evocă greutatea spirituală și artistică a operei respective.

„Sacrificiul” este romanul Marii Uniri de la 1918, în care portrețizează personajele adevărate care au generat și participat la evenimente: personalități istorice ca Vasile Goldiș, episcopul Miron Cristea, mitropolitul Vasile Mangra, Iuliu Maniu, episcopul Roman Ciorogariu, Alexandru Vaida-Voievod, episcopul greco-catolic Iuliu Hossu, Ionel Brătianu, generalul Traian Moșoiu, căpitanul Kálmán Verböczy, Gheorghe Pop de Băsești, Aurel Lazăr și zugrăvește desfășurarea faptelor de atunci.

Similar, în voluminoasa culegere de texte realizată de Maria Dohotaru regăsim un elogiu adus scriitorului, profesorului, filosofului culturii și omului Mihail Diaconescu. „Romanul capodoperă „Sacrificiul”, epopee națională a românilor” este o antologie a Mariei Dohotaru apărută în 2019 tot la Editura Magic Print, de peste 700 de pagini, cuprinzând studii, eseuri, cronici și articole referitoare la cartea romancierului Mihail Diaconescu, apărută ca un omagiu adus Centenarului României Mari.

Dacă am face o analiza pe câteva criterii simple: (ce a absolvit, ce distincții a primit, cât și unde a profesat, câte romane, câte alte scrieri, câte articole despre el, câte apariții, ce grad de complexitate al operei istorice, literare, publicistice), am certifica că încununarea activității sale a fost marcată și de faptul că profesorul Mihail Diaconescu a fost propus de către Academia DacoRomână în anul 2013 pentru Premiul Nobel pentru literatură.

Bibliografie web:

- [1] <https://uzp.org.ro/28436/departarea-si-timpul-un-alt-roman-istoric-si-reflexiv-al-lui-mihail-diaconescu-care-trece-fruntariile/>
- [2] <https://uzp.org.ro/wp-content/uploads/2020/02/TABEL-14.02.2020.pdf>
- [3] <https://uzp.org.ro/29938/a-plecat-la-ceruri-cel-mai-reprezentativ-scriitoral-spiritualitatii-romanesti-in-memoriame/>
- [4] <https://uniuneascriitorilor.ro/2020-04-13-in-memoriame-mihail-diaconescu>

- [5] <https://ziarullumina.ro/galerie/o-antologie-despre-un-roman-total-sacrificiul-de-mihail-diaconescu-132218.html>
- [6] <https://ziarullumina.ro/educatie-si-cultura/lumina-literara-si-artistica/o-antologie-despre-un-roman-total-sacrificiul-de-mihail-diaconescu-149591.html>
- [7] http://www.curteadelaarges.ro/arhiva/XI_5_114/XI_5_114.pdf